

М. Б. Гарасва, аспірант Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка
<https://orcid.org/0009-0003-5340-1879>

ПРАВОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ВИМІР ТА ВОЄННИЙ СТАН

Правове регулювання цифрової економіки України формується через такі процеси, як євроінтеграційний напрям розвитку країни відповідно до зобов'язань, закріплених Угодою про асоціацію та цифровим порядком денним ЄС, а також виклики, зумовлені повномасштабною збройною агресією, які значно вплинули на трансформацію правового механізму держави в цифровому контексті.

Проаналізовано чинну нормативно-правову базу у сфері цифрової економіки та виявлено її системні вади, а саме: правові прогалини у регулюванні нових цифрових явищ (штучний інтелект, великі дані, платформна економіка, криптоактиви); інституційну розпорошеність повноважень між державними органами; технологічне відставання національного законодавства від стандартів Європейського Союзу; кібербезпекові виклики воєнного часу, пов'язані зі зростанням кількості атак на критичну інфраструктуру; цифрову нерівність, поглиблену внутрішнім переміщенням населення та руйнуванням інфраструктури.

На основі явища «Pacing Problem», яке пояснює структурне відставання права від темпів технологічного розвитку, а також порівняльного аналізу досвіду Естонії з урахуванням актуальних даних 2024–2026 років запропоновано конкретні шляхи вирішення виявлених проблем: ухвалення базового Закону України «Про цифрову економіку», що визначив би єдину термінологію та інституційну архітектуру регулювання; створення єдиної методичної платформи координації цифрової політики; удосконалення законодавства у сфері кібербезпеки з урахуванням умов воєнного стану; законодавче забезпечення впровадження цифрових технологій гуманітарного розмінування як напрямку, актуального для післявоєнного відновлення територій.

Обґрунтовано, що процеси, в яких функціонує цифрова економіка, не лише накладаються один на одного, а й породжують специфічне напруження між необхідністю гармонізації національного законодавства зі стандартами Європейського Союзу та потребою оперативного реагування на виклики воєнного часу, які вимагають гнучкості, децентралізації рішень і посиленого захисту критичної інформаційної інфраструктури.

Ключові слова: правові інструменти, євроінтеграція, державне регулювання, цифрова економіка, воєнний стан, цифрова нерівність, Pacing Problem, штучний інтелект, правове регулювання, удосконалення законодавчої бази.

M. B. Haraieva. Legal instruments of state regulation of Ukraine's digital economy: the European Integration dimension and martial state

The legal regulation of Ukraine's digital economy is being shaped by such processes as the European integration direction of the country's development in accordance with the obligations enshrined in the Association Agreement and the EU Digital Agenda, as well as the challenges caused by full-scale armed aggression, which significantly influenced the transformation of the state's legal mechanism in the digital context.

The current regulatory framework in the field of the digital economy was analyzed and its systemic flaws were identified, namely: legal gaps in the regulation of new digital phenomena (artificial intelligence, big data, platform economy, crypto assets); institutional dispersion of powers between state bodies; technological lag of national legislation from European Union standards, cybersecurity challenges of wartime associated with the increase in the number of attacks on critical infrastructure; digital inequality, exacerbated by internal population displacement and destruction of infrastructure.

Based on the phenomenon of the “Pacing Problem”, which explains the structural lag of law from the pace of technological development, as well as a comparative analysis of the experience of Estonia taking into account current data for 2024–2026, specific ways to solve the identified problems are proposed: adoption of the basic Law of Ukraine “On the Digital Economy”, which would define a single terminology and institutional architecture of regulation; creation of a single methodological platform for coordinating digital policy; improvement of legislation in the field of cybersecurity taking into account the conditions of martial law; legislative support for the implementation of digital technologies of humanitarian demining as a direction relevant for the post-war reconstruction of territories. It is substantiated that the processes in which the digital economy operates not only overlap with each other, but also generate a specific tension between the need to harmonize national legislation with European Union standards and the need for a prompt response to the challenges of wartime, which require flexibility, decentralization of decisions and enhanced protection of critical information infrastructure.

Key words: legal instruments, European integration, state regulation, digital economy, martial law, digital inequality, pacing problem, artificial intelligence, legal regulation, improvement of the legislative framework.

Постановка проблеми. Розвиток цифрової економіки сьогодні вже вийшов на новий рівень функціонування, де основною проблемою постає уже не дефіцит технологій, а брак ефективних правових інструментів, що регулюватимуть дані процеси. Виникає розрив між швидким технологічним прогресом та спроможністю

© М. Б. Гарасва, 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

суспільства, законів та державних інституцій відповідати цій реальності. Відповідно це є ключовою проблематикою правового регулювання цифрової економіки в Україні.

В науці такий феномен називається «Pacing Problem» відповідно до визначення Г. Марчанта, це «зростаючий розрив між темпами розвитку науки і технологій та запізнюючою реакцією правового й етичного нагляду суспільства» [1]. В Україні цей феномен сьогодні проявляється значно гостріше, що зумовлено стрімким розвитком технологій, а також євроінтеграційним курсом держави, який вимагає адаптації національного законодавства до європейських стандартів.

А. Гачкевич, який уперше системно розглянув цю проблему у вітчизняній науці, описує її як «цілком закономірну невідповідність між динамікою правового регулювання та технологічного прогресу», зумовлену «дилемою Коллінґриджа» – неможливістю ефективно регулювати технологію до того, як вона поширилась, і складністю регулювання після [2, с. 81–83]. Автор пропонує використовувати два стратегічних підхода до подолання розриву: «уповільнення розвитку технологій, коли втручання держави набуває дедалі жорсткішого характеру, та прискорення процесів адаптації правової системи до нових обставин» [2, с. 85].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Правове регулювання цифрової економіки є предметом наукового інтересу багатьох дослідників. Ю. В. Акулов зазначає, що «існуюча нормативно-правова база характеризується фрагментарністю та відсутністю системного підходу», водночас виокремлюючи групи ризиків, які можуть виникнути внаслідок впровадження штучного інтелекту без належного правового врегулювання [3]. Зокрема, І. Скляр показав, що військовий досвід України трансформував роль цифрових інструментів, які стали не лише засобом модернізації, а й важливим механізмом забезпечення управлінської стійкості та безперервності державних процесів [4, с. 59–66]. Водночас, В. А. Медяник у комплексному дослідженні цифровізації публічного управління в соціальній сфері виявив «правові прогалини у сфері електронної ідентифікації осіб, автоматизованого прийняття адміністративних рішень, інтеграції даних між державними реєстрами, захисту персональних даних, цифрової інклюзії вразливих груп» [5, с. 226–231].

Дослідники процесів інтеграції України до Єдиного цифрового ринку ЄС наголошують, що цифрова інтеграція є стратегічним напрямом розвитку держави, оскільки сприяє модернізації економіки, гармонізації законодавства з європейськими стандартами, посиленню кіберстійкості та формуванню конкурентоспроможної цифрової держави [6].

Огляд наукових джерел, засвідчує, що, попри актуальність цієї тематики, питання правового регулювання цифрової економіки з урахуванням умов воєнного стану потребує подальшого аналізу.

Метою статті є аналіз існуючих проблем цифрової економіки України, зокрема у сфері правового регулювання, визначення шляхів їх вирішення та оцінка впливу цих процесів на розвиток цифровізації, враховуючи євроінтеграційні зобов'язання та виклики воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Числові показники досягнень у сфері цифровізації є вагомими: зокрема застосунок «Дія» охоплює близько 21 мільйон користувачів [7], державні інформаційні реєстри адаптовані до умов воєнного стану шляхом використання хмарних технологій, а кількість електронних ідентифікацій через систему BankID НБУ у 2024 році становила 87,7 мільйона [8]. Водночас, рівень цифрової трансформації в регіонах залишається нерівномірним, Індекс цифрової трансформації регіонів у 2025 році становить лише 44,9 бала зі 100 можливих [9], значна кількість громадян досі не має доступу до якісного інтернет-з'єднання, а значна кількість українців володіє криптовалютою без жодного правового захисту.

За даними DataReportal (Digital 2025), на початок 2025 року в Україні налічується 31,5 мільйона користувачів інтернету, що становить 82,4% населення [10]. Для порівняння: у 2021 році ця цифра складала 25,9 мільйона (62,4%), у 2023 – 28,57 мільйона (79,2%). Станом на 2025 рік 94,1% мобільних підключень є широкосмуговими; YouTube охоплює 24,3 мільйона українських користувачів (64,9% населення) [10]. У 2025 році обсяг ІТ-ринку сягнув 7,85 млрд доларів, а частка сектору у ВВП склала 3,2%. Такі числові значення відображають ситуацію, що цифрова економіка є затребуваною як для переважної кількості громадян, так і для сфери бізнесу, однак правовий фундамент не охоплює таку насиченість цифрових процесів.

Аналіз наявного правового регулювання цифрової економіки України дає змогу виокремити низку ключових проблем, які перебувають у тісному взаємозв'язку між собою, а їх розуміння є необхідною умовою для пошуку шляхів ефективного усунення прогалин, що існують.

Однією з перших проблем є наявність правових прогалин та відсутність ключових законодавчих актів у цій сфері. Показовим прикладом системної правової прогалини є відсутність законодавчо закріпленого визначення таких базових категорій цифрової економіки, як «цифрові навички» та «цифрові компетентності». Хоча Концепція розвитку цифрових компетентностей, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 167-р, визначає їх як ключові напрями державної політики та передбачає необхідність формування відповідного правового регулювання, станом на 2026 рік комплексного законодавчого врегулювання цих понять не сформовано [11]. Водночас розроблена Міністерством цифрової трансформації України Рамка цифрової компетентності громадян України має методичний характер і використовується як орієнтир для оцінювання та розвитку цифрових навичок, проте не є нормативно-правовим актом, що встановлює обов'язкові правові норми [11].

Відсутність базових нормативно закріплених дефініцій унеможливорює формування єдиних стандартів оцінювання цифрових компетентностей державних службовців і громадян, а отже – і реального моніторингу виконання цифрових стратегій держави.

Крім того, важливим залишається невідповідність українського законодавства у сфері захисту персональних даних відповідно до стандартів GDPR. Закон України «Про захист персональних даних» (2010) не містить низки ключових механізмів GDPR, а саме стосовно оцінки впливу на захист даних, портативності даних, призначення Data Protection Officer, а також повідомлення про витоки даних. На сьогодні Україна, не отримала поки рішення Європейської Комісії щодо визнання адекватного рівня захисту персональних даних, що ускладнює повноцінну інтеграцію до цифрового простору ЄС.

В Україні досі не існує окремого закону про штучний інтелект, відповідно ця сфера перебуває у стані відсутності комплексного правового регулювання. Водночас, на державному рівні штучний інтелект уже використовується, особливо в оборонній сфері.

Крім того, у 2025 році було представлено цифрову платформу GRIT, що використовує технології штучного інтелекту та понад 100 наборів даних для підтримки прийняття рішень у сфері гуманітарного розмінування. У 2026 році платформа була використана для формування плану розмінування понад 5 тис. гектарів земель сільськогосподарського призначення. Попри практичне застосування, спеціальний правовий режим функціонування таких платформ та використання алгоритмів штучного інтелекту законодавством України не визначено.

Не менш важливим проблематичним питанням є інституційна розпорошеність та відсутність координації. Функції регулювання цифрової економіки розподілені між Міністерством цифрової трансформації України, Національним банком України, Антимонопольним комітетом України, Національною комісією з питань регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку, а також іншими галузевими регуляторами. Водночас, виникає питання щодо відсутності єдиного підходу до координації цифрового регулювання та чіткого розмежування окремих сфер відповідальності, що проявляється у різних аспектах: дублювання регуляторних вимог, конфлікти юрисдикцій, коли одне й те саме питання регулюється суперечливими нормами різних органів, а також відсутність центру відповідальності в комплексі за цифрову сферу країни.

Для міжнародних інвесторів та технологічних компаній, які розглядають Україну як потенційну юрисдикцію для розвитку, інституційна непрозорість може бути стримуючим чинником.

Одним із не менш важливих феноменів в Україні є технологічне відставання від стандартів ЄС та явище «Pacing Problem». Як уже зазначалося, розрив між темпами технологічного розвитку та здатністю правової системи адаптуватися до нових явищ є системним характером, а не тимчасовим явищем.

Прикладом є Закон України «Про електронну комерцію» (2015), який був прийнятий на початку активного розвитку електронної торгівлі та не містить спеціального регулювання сучасних платформних моделей, зокрема діяльності маркетплейсів, соціальної комерції та цифрових сервісів за підпискою, що набули значного поширення після його ухвалення.

На відміну від Європейського Союзу, де Акт про цифрові ринки та Акт про цифрові послуги створюють спеціальні правові умови для великих цифрових платформ, в українському законодавстві наразі відсутнє комплексне спеціальне регулювання їхньої діяльності. Це стосується таких аспектів, як прозорість алгоритмів, недопущення самопреференцій, забезпечення чесної конкуренції та управління системними ризиками.

Однією з наймасштабніших сучасних загроз є кіберзагрози воєнного часу. Повномасштабне вторгнення Російської Федерації у 2022 року виявило прогалини у правовому регулюванні захисту цифрової інфраструктури України. За офіційними даними Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, зафіксовано, що протягом 2022-2024 років зростає кількість кіберінцидентів, які були спрямовані проти державних органів влади, органів місцевого самоврядування та об'єктів критичної інфраструктури: CERT-UA опрацювала 2 194 кіберінциденти у 2022 році, 2 543 – у 2023 році та 4 315 – у 2024 році [12].

Цифрова нерівність є однією з найглибших проблем правового регулювання, оскільки вона безпосередньо впливає на доступ населення до публічних послуг, особливо в умовах воєнного стану. Водночас в Україні спостерігається активний розвиток цифровізації публічних послуг. Щодня розширюються можливості їх отримання в онлайн-форматі за допомогою мобільного застосунку та вебпорталу «Дія», що свідчить про позитивну динаміку розвитку цифровізації державних сервісів і підвищення їх доступності для громадян, особливо в умовах війни.

Попри активний розвиток цифрових державних сервісів, за результатами дослідження ПРООН, у 2026 році 59 % українців отримали державні послуги онлайн, однак лише 23 % людей старшого віку та 32 % осіб з інвалідністю активно використовували цифрові сервіси, що відображає існування суттєвого цифрового розриву між окремими категоріями населення [13].

В Україні відсутній єдиний законодавчий акт, який комплексно регулював би питання цифрової доступності, встановлював єдині стандарти для цифрових ресурсів, електронних послуг та інформаційно-комунікаційних систем, а також визначав механізми державного контролю за їх дотриманням. У 2025 році проєкт Закону України про цифрову доступність розглядався Комітетом Верховної Ради України. Проте станом на середину 2026 року закон Верховною Радою України не прийнятий, а його статус – знято з розгляду. Це є реальним прикладом «Pacing

Problem» у вітчизняному законотворенні: цифровізація відбувається – правова база відстає. Відсутність закону тягне за собою певні наслідки: по-перше, переважно зазначені вимоги стосовно цифрової доступності регулюються підзаконними нормативно-правовими актами; по-друге, не закріплено на законодавчому рівні єдиного механізму державного контролю, моніторингу та відповідальності за недотримання вимог цифрової доступності.

Також в Україні наразі відсутнє комплексне правове регулювання у сфері віртуальних активів (криптовалют). Водночас українці активно володіють криптоактивами, а їх кількість щороку зростає разом із розвитком світового ринку цифрових активів. За оцінками Triple-A, станом на 2025 рік, приблизно 6,5 мільйона українців, що становить 15,72% від загальної чисельності населення, володіють криптовалютою, що потребує врегулювання даного питання шляхом створення законодавчої бази у даній сфері [14].

Пропонуються такі шляхи вдосконалення правових інструментів державного регулювання розвитку цифрової економіки України.

По перше, прийняття основного Закону України «Про цифрову економіку» як підґрунтя цифрової економіки, закриття якихось прогалів, що існують з визначеннями та врахування феномену «Pacing Problem». Цей закон має стати системоутворюючим актом, що вирішує проблему не через регулювання конкретних технологій, а через встановлення принципів адаптивного регулювання. Законодавчий акт має визначити єдиний понятійний апарат, принципи технологічної нейтральності, пропорційності та цифрового включення. Водночас це повинно скоротити часовий розрив між появою та використанням новітніх технологій і прийняттям законодавчих актів, що регулюють відповідні процеси.

По-друге, проведення інституційної реформи для запровадження чіткої структури функціонування та розвитку цифрової економіки на рівні органів державної влади. Таким чином, доцільним є визначення Міністерства цифрової трансформації України провідним координаційним органом у сфері розвитку цифрової економіки із наданням йому відповідних координаційних та наглядових повноважень. Одночасно пропонується створити при Міністерстві Міжвідомчу раду з питань цифрового регулювання для подолання конфліктів юрисдикції між галузевими регуляторами та запровадити обов'язкову оцінку цифрового впливу для всіх проєктів нормативно-правових актів.

По-третє, адаптація українського законодавства до *acquis* ЄС як один із напрямів подолання технологічного відставання. Для цього потребує оновлення Закону України «Про захист персональних даних» шляхом гармонізації з вимогами GDPR. Це створить передумови для ухвалення Європейською Комісією рішення про адекватний рівень захисту персональних даних та сприятиме усуненню бар'єрів для транскордонного обігу даних між Україною та ЄС. Крім того, потребує оновлення Закону України «Про електронну комерцію» відповідно до сучасних моделей цифрової торгівлі та законодавства Європейського Союзу, в частині врегулювання діяльності маркетплейсів, цифрових платформ, розподіл відповідальності між платформою і продавцем.

Важливою складовою розвитку цифровізації є формування законодавчої бази у сфері штучного інтелекту. Прийняття Закону України «Про штучний інтелект» у майбутньому відіграватиме важливу роль у регулюванні використання технологій штучного інтелекту, функціонуванні цифрових платформ, визначенні вимог щодо прозорості алгоритмів та відповідальності за їх застосування.

Враховуючи світовий досвід, щодо штучного інтелекту, то яскравим прикладом є Естонія, яка здійснює регулювання використання штучного інтелекту на державному рівні та випереджає більшість країн у сфері цифрового врядування. Отже, це одна лише з трьох країн OECD (поряд з Австралією та Канадою), де ведення реєстру випадків використання штучного інтелекту на державному рівні є обов'язковим за законом, а не добровільним.

Естонський реєстр охоплює майже 170 випадків застосування штучного інтелекту у майже 60 установах, що демонструє цінність централізованого юридично закріпленого підходу до прозорості та підзвітності алгоритмічних рішень. Для України цей досвід є важливим орієнтиром у процесі формування майбутнього законодавства у сфері штучного інтелекту та впровадження ефективних механізмів державного регулювання [15].

По-четверте, оновлення законодавства про кібербезпеку та правове регулювання штучного інтелекту у воєнному контексті як відповідь на кібербезпекові виклики. Водночас, можливо доповнити певними нормами вже існуючий Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» з урахуванням воєнного стану та статистичних даних про кіберінциденти, які відбувалися в Україні протягом останніх років. Особливо потребує врахування євроінтеграційний напрям, що стосується кіберпростору, а також аналіз виявлених прогалів, які спричинили потужні атаки на державні реєстри та об'єкти критичної інфраструктури.

По-п'яте – законодавче вирішення проблеми цифрової нерівності. Даний напрямок є соціальною потребою населення, але потребує вирішення на рівні законодавства, його впровадження та удосконалення уже існуючого. Можливе здійснення трьох взаємопов'язаних законодавчих кроків. Перший – прискорення ухвалення та розширення змісту Закону України «Про цифрову доступність». Другий крок – спеціальні норми для внутрішньо переміщених осіб та мешканців деокупованих територій: спрощені процедури відновлення доступу до цифрових акаунтів для осіб, що втратили документи; тимчасовий режим надання послуг для мешканців деокупованих громад до відновлення їхньої цифрової інфраструктури. Третій крок – розроблення у перспективі Єдиної національної методичної платформи цифрової економіки, яка міститиме систему, що буде цифровим гідом громадян, методичним центром для бізнесу, навчальним порталом для держслужбовців. Запропонована платформа реалізує концепцію

«держава як платформа», відповідно до якої держава не лише надає цифрові послуги, а й виступає цифровою інфраструктурою, що забезпечує рівний доступ усіх громадян до цифрових сервісів.

Міжнародний досвід також свідчить, що правовий механізм розвитку цифрової економіки України потребує реалізації запропонованих шляхів удосконалення для вирішення наявних проблем. Естонія пододала системні проблеми правового регулювання цифрової економіки саме через комплексний підхід: рамковий закон як системоутворюючий акт, чіткий координаційний центр, принцип «цифровий за замовчуванням» із гарантованими аналогами альтернативами та постійний моніторинг відповідності законодавства технологічним змінам. Підписання у жовтні 2025 року меморандуму між Україною та Естонією про співпрацю у сфері цифровізації та кібербезпеки відкриває конкретні можливості для трансферу цього досвіду.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи викладене, можна стверджувати, що правове регулювання цифрової економіки України характеризується комплексом взаємопов'язаних проблем, які мають системний характер. Це проявляється у наявності прогалин в існуючій законодавчій базі, інституційній розпорошеності, технологічному відставанні від стандартів ЄС, кібербезпекових викликах воєнного часу та цифрової нерівності. Водночас, усі зазначені виклики мають спільну основу – необхідність удосконалення правового регулювання шляхом оновлення чинної законодавчої бази, внесенням змін до нормативно-правових актів та формуванням законодавчих актів з урахуванням викликів, що постають сьогодні, які здатні забезпечити ефективне функціонування цифрової економіки.

Як показало проведене дослідження, кожна із зазначених проблем є самостійним викликом, але у сукупності вони утворюють системний комплекс недоліків, подолання якого потребує не поодиноких дій, а стратегічного комплексного підходу. Запропоновані напрями вдосконалення, зокрема прийняття базового рамкового закону, проведення інституційної реформи, гармонізація національного законодавства, оновлення законодавства у сфері кібербезпеки та формування єдиної методичної платформи, становлять комплексну відповідь на виявлені проблеми. Крім того, важливим напрямом подальшого розвитку є вдосконалення правового регулювання у сфері штучного інтелекту та віртуальних активів (криптовалют) шляхом створення сучасної законодавчої бази, яка забезпечить їх належне функціонування, державне регулювання та розвиток у межах правового поля України.

Список використаних джерел:

1. Marchant G. E. The Growing Gap Between Emerging Technologies and the Law. In: Marchant G., Allenby B., Herkert J. (eds) The Growing Gap Between Emerging Technologies and Legal-Ethical Oversight. Springer, Dordrecht, 2011. P. 19–33. DOI: https://doi.org/10.1007/978-94-007-1356-7_2
2. Гачкевич А. Проблема темпів розвитку публічного права в реаліях прогресу технологій. *Адміністративне право і процес*. 2025. № 3. С. 80–91. DOI: <https://doi.org/10.32782/2227-796X.2025.3.06>
3. Акулов Ю. В. Правове регулювання використання штучного інтелекту в цифровій економіці України: виклики, ризики та перспективи вдосконалення. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2024. № 42. С. 62–67. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1407/1228>.
4. Скляр І. Особливості розвитку цифрового врядування в умовах воєнного стану. *Аспекти публічного управління*. 2024. Т. 12, № 4. С. 59–66. <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/1093/1069>
5. Медяник В. А. Цифровізація публічного управління в соціальній сфері: адміністративно-правовий вектор трансформації в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. С. 226–231. URL: <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/337848>
6. Цифрова трансформація економіки України. Червень 2025 року / Національний інститут стратегічних досліджень. 07.07.2025. URL: <https://niss.gov.ua/en/news/expert-comments/digital-transformation-ukraines-economy-june-2025>
7. Міністерство цифрової трансформації України. 21+ млн українців користуються Дією. 2024. URL: <https://diia.gov.ua/news/21-mln-ukraintiv-korystuiutsia-diieiu>
8. Національний банк України. Система BankID НБУ у 2024 році: кількість ідентифікацій за рік зросла більше ніж удвічі. 2025. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/sistema-bankid-nbu-u-2024-rotsi-kilkist-identifikatsiy-zarik-zrosla-bilshe-nij-udvichi>
9. Фонд Східна Європа. Індекс цифрової трансформації регіонів – 2025. Київ, 2026. URL: <https://eef.org.ua/index-tsyfrovoi-transformatsiyi-regioniv-2025/>
10. Kemp S. Digital 2025: Ukraine. DataReportal. February 2025. URL: <https://datareportal.com/reports/digital-2025-ukraine>
11. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80>
12. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України. CERT-UA минулого року опрацювала 4315 кіберінцидентів. 2025. URL: <https://cip.gov.ua/ua/news/cert-ua-minulogo-roku-opracyuvala-4315-kiberincidentiv>

13. Кожен другий українець користується держпослугами в Дії – дослідження ПРООН // Дія : офіційний веб-портал. 03.04.2026. URL: <https://diia.gov.ua/news/kozhhen-druhyi-ukrainets-korystuietsia-derzhposluhamy-v-dii-doslidzhennia-proon>

14. Triple-A. Cryptocurrency Ownership Data: Ukraine. URL: <https://www.triple-a.io/cryptocurrency-ownership-data/ukraine>

15. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Digital Government Outlook 2026: Estonia [Електронний ресурс] : Country note. Paris : OECD Publishing, 2026. URL: https://www.oecd.org/en/publications/digital-government-outlook-2026_d46c0555-en/estonia_f5640fed-en.html

References:

1. Marchant G. E. (2011), The Growing Gap Between Emerging Technologies and the Law. In: Marchant G., Allenby B., Herkert J. (eds) The Growing Gap Between Emerging Technologies and Legal-Ethical Oversight, Springer, Dordrecht, pp. 19–33. DOI: https://doi.org/10.1007/978-94-007-1356-7_2

2. Hachkevych A. (2025), Problema tempiv rozvytku publichnoho prava v realiakh prohresu tekhnolohii [The Problem of the Pace of Public Law Development in the Context of Technological Progress], *Administrativne pravo i protses*, No. 3, pp. 80–91. DOI: <https://doi.org/10.32782/2227-796X.2025.3.06> [Ukraine]

3. Akulov Yu. V. (2024), Pravove rehuliuвання vykorystannia shtuchnoho intelektu v tsyfrovii ekonomitsi Ukrainy: vyklyky, ryzyky ta perspektyvy vdoskonalennia [Legal Regulation of Artificial Intelligence Use in the Digital Economy of Ukraine: Challenges, Risks and Prospects for Improvement], *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava*, No. 42, pp. 62–67. URL: <https://nzlupb.org.ua/index.php/journal/article/view/1407/1228> [Ukraine]

4. Skliar I. (2024), Osoblyvosti rozvytku tsyfrovoho vriaduvannia v umovakh voiennoho stanu [Features of Digital Governance Development under Martial Law], *Aspekty publichnoho upravlinnia*, Vol. 12, No. 4, pp. 59–66. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/1093/1069> [Ukraine]

5. Medianyuk V. A. (2025), Tsyfrovizatsiia publichnoho upravlinnia v sotsialnii sferi: administrativno-pravovyi vektor transformatsii v Ukraini [Digitalization of Public Administration in the Social Sphere: Administrative and Legal Vector of Transformation in Ukraine], *Analitichno-porivnialne pravo navstvo*, pp. 226–231. URL: <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/337848> [Ukraine]

6. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen (2025), Tsyfrova transformatsiia ekonomiky Ukrainy. Cherven 2025 roku [Digital Transformation of Ukraine's Economy. June 2025], Kyiv. URL: <https://niss.gov.ua/en/news/expert-comments/digital-transformation-ukraines-economy-june-2025> [Ukraine]

7. Ministerstvo tsyfrovoy transformatsii Ukrainy (2024), 21+ mln ukraintsiv korystuietsia Diieiu [21+ Million Ukrainians Use Diia]. URL: <https://diia.gov.ua/news/21-mln-ukraintsiv-korystuietsia-diieiu> [Ukraine]

8. Natsionalnyi bank Ukrainy (2025), Systema BankID NBU u 2024 rotsi: kilkist identyfikatsii za rik zrosla bilshe nizh udvichi [NBU BankID System in 2024: The Number of Identifications More Than Doubled During the Year]. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/sistema-bankid-nbu-u-2024-rotsi-kilkist-identifikatsiy-za-rik-zrosla-bilshe-nij-udvichi> [Ukraine]

9. Fond Skhidna Yevropa (2026), Indeks tsyfrovoy transformatsii rehioniv – 2025 [Digital Transformation Index of Regions – 2025], Kyiv. URL: <https://eef.org.ua/indeks-tyfrovoyi-transformatsiyi-regioniv-2025/> [Ukraine]

10. Kemp S. (2025), Digital 2025: Ukraine, DataReportal. URL: <https://datareportal.com/reports/digital-2025-ukraine>

11. Kabinet Ministriv Ukrainy (2021), Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovyykh kompetentnosti ta zatverdzhennia planu zakhodiv z yii realizatsii: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 03.03.2021 № 167-r [On Approval of the Concept for the Development of Digital Competences and the Action Plan for Its Implementation: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 167-r dated 03.03.2021]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80> [Ukraine]

12. Derzhavna sluzhba spetsialnoho zviazku ta zakhystu informatsii Ukrainy (2025), CERT-UA mynuloho roku opratsiuvala 4315 kiberintsydyntiv [CERT-UA Processed 4315 Cyber Incidents Last Year]. URL: <https://cip.gov.ua/ua/news/cert-ua-minulogo-roku-opracyuvala-4315-kiberincidentiv> [Ukraine]

13. Diia (2026), Kozhen druhyi ukrainets korystuietsia derzhposluhamy v Diia – doslidzhennia PROON [Every Second Ukrainian Uses Public Services in Diia – UNDP Research], Official Web Portal. URL: <https://diia.gov.ua/news/kozhhen-druhyi-ukrainets-korystuietsia-derzhposluhamy-v-dii-doslidzhennia-proon> [Ukraine]

14. Triple-A (2025), Cryptocurrency Ownership Data: Ukraine. URL: <https://www.triple-a.io/cryptocurrency-ownership-data/ukraine>

15. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) (2026), Digital Government Outlook 2026: Estonia, Country Note, OECD Publishing, Paris. URL: https://www.oecd.org/en/publications/digital-government-outlook-2026_d46c0555-en/estonia_f5640fed-en.html

Дата першого надходження статті до видання: 27.07.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.08.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті 12.10.2026